

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA

Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui

Nr.

Kopija

Vidaus reikalų ministerijai

Teisingumo ministerijai

Finansų ministerijai

Generalinei prokuratūrai

Specialiųjų tyrimų tarnybai

DĖL SEIMO AUDITO KOMITETO SPRENDIMO VYKDYMO

Vyriausybės kanceliarijoje susipažinome su Lietuvos Respublikos Seimo Audito komiteto (toliau – Komitetas) 2025 m. kovo 24 d. posėdžio protokolu Nr. 141-P-5 (toliau – protokolas) ir įvertinome prašymą Vyriausybei inicijuoti ir koordinuoti bendrą visų ikiteisminio tyrimo įstaigų bei jas kurujančių institucijų vertinimą.

Vykdydami Komiteto prašymą, pagal Vyriausybės kanclerio 2025 m. balandžio 2 d. pavedimą Nr. S-1548 surinkus ir apibendrinus informaciją iš ikiteisminių tyrimų vykdančių, organizuojančių ir koordinuojančių institucijų, teikiame šias pastabas (pasiūlymus):

1. Pagal Vyriausybės įstatymo 22 straipsnyje nustatytus įgaliojimus Vyriausybė, garantuodama valstybės saugumą ir viešąją tvarką, nuolat koordinuoja ir vertina ministerijų, kurių reguliavimo srities statutinės įstaigos veikia viešojo saugumo, bausmių vykdymo bei mokesčių ir jų administravimo srityje ir kurioms pavesta atlikti ikiteisminio tyrimo funkciją, veiklą ir pagal valstybės finansines galimybes užtikrina šių įstaigų veiklą; taip pat pagal kompetenciją analizuoja šių institucijų veiklos rezultatus, žmogiškųjų ir finansinių išteklių valdymą bei kitą problematiką, išskyrus ikiteisminio tyrimo procesą, už kurio organizavimą ir kontrolę atsakinga Generalinė prokuratūra (toliau – Prokuratūra).

2. Prokuratūra yra valstybės institucija, kuri organizuoja ikiteisminio tyrimo procesą ir jam vadovauja, kontroliuoja ikiteisminio tyrimo pareigūnų veiklą baudžiamajame procese. Prokuratūros veiklos prioritetus nustato ir Prokuratūros parlamentinę ne proceso veiklos kontrolę atlieka Seimas Seimo statuto nustatyta tvarka. Už Prokuratūros veiklą generalinis prokuroras atsiskaito Respublikos Prezidentui ir Seimui. Atsižvelgiant į tai, šiuo raštu nepasisakoma apie Komiteto

protokolo nutarimosios dalies 1 punkto, susijusio su valstybinio audito rekomendacijų, pateiktų Prokuratūrai, įgyvendinimą.

3. Ikteisminio tyrimo proceso subjektams yra žinomos ikiteisminių tyrimų užtrukimo ir pratęsimo priežastys, kurios daro įtaką ikiteisminio tyrimo organizavimui, vykdymui bei kontrolės proceso efektyvumui, tai yra: nemažėjančios nusikalstamumo tendencijos¹, ikiteisminių tyrimų sudėtingumas, tiriamų nusikalstamų veikų pavojingumas, daugiaepizodiškumas, tarptautiškumas, organizuotumas; užtrunkantis tarpinstitucinis ir tarpvalstybinis bendradarbiavimas; ikiteisminio tyrimo pareigūnų kaita, jų trūkumas bei šiems pareigūnams priskirtų funkcijų mastas bei krūvis; baudžiamojo proceso teisinio reguliavimo tobulinimo poreikis ir kt. Šios priežastys nuolat analizuojamos ir atitinkamai modeliuojamos priemonės jų poveikiui mažinti.

4. Vyriausybės lygmeniu ikiteisminio tyrimo įstaigų veiklos rezultatai, problematika ir žmogiškųjų bei finansinių išteklių poreikiai vertinami sistemiškai, rengiant valstybės biudžeto ir kitų programinių planavimo dokumentų projektus. Tai reiškia, kad kasmet vertinamas ikiteisminio tyrimo įstaigų žmogiškųjų ir finansinių išteklių pakankamumas bei jų poreikis. Atliekant šį vertinimą, analizuojami atsakingų ministerijų Vyriausybei pateiktų strateginio planavimo dokumentų projektai, kuriuose nurodoma informacija apie ikiteisminio tyrimo institucijų realius žmogiškuosius išteklius (bendrą įstaigos pareigybių skaičių, iš jų – pareigūnų skaičių), išlaidas darbo užmokesčiui bei investicijoms, ir dėl šių projektų teikiami pasiūlymai.

Atkreiptinas dėmesys, kad nuo 2024 m. sausio 1 d. įsigaliojus pokyčiams valstybės tarnyboje, institucijų vadovai įgalinti patys spręsti, kiek ir kokių žmogiškųjų išteklių jiems reikia, nes neliko centralizuotai tvirtinamo didžiausio leistino pareigybių skaičiaus.²

5. Ikteisminio tyrimo pareigūnų trūkumas, atsirandantis dėl pareigūnų kaitos, jų pritraukimo ir išlaikymo tarnyboje, konkurencijos tarp statutinių įstaigų ir privataus sektoriaus iššūkių, galėtų būti mažinamas didinant statutinės tarnybos patrauklumą bei motyvacinę sąlygą, atsižvelgiant į valstybės finansines galimybes.

6. Ikteisminio tyrimo įstaigų praktika rodo, kad ir su turimais ikiteisminio tyrimo pareigūnų ištekliais pagrindinės funkcijos atliekamos gana efektyviai. Ikteisminio tyrimo įstaigos turi susiklosčiusią darbo krūvių paskirstymo ir perskirstymo stebėsenos, bendradarbiavimo atliekant bendrus ikiteisminius tyrimus praktiką,

---

¹ Informatikos ir ryšių departamento prie Vidaus reikalų ministerijos duomenimis, per metus Lietuvoje užregistruojama daugiau kaip 45 000 nusikalstamų veikų (2024 m. – 47 195, 2023 m. – 45 256, 2022 m. – 45 762), ištiriama apie 29 000 nusikalstamų veikų (2024 m. – 29 391, 2023 m. – 28 868, 2022 m. – 28 976), o pirmosios instancijos teismams per metus perduodama apie 20 000 baudžiamųjų bylų.

² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. sausio 10 d. nutarimas Nr. 42 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gruodžio 12 d. nutarimo Nr. 1298 „Dėl Valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių poreikio nustatymo kriterijų aprašo ir Didžiausio leistino valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų, pareigybių skaičiaus sąrašo patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“.

įgalinančią racionaliai išnaudoti turimus ikiteisminį tyrimą atliekančių pareigūnų išteklius, unifikuoti ikiteisminio tyrimo įstaigų kompetencijas ir taip paspartinti ikiteisminius tyrimus.

7. Be paminėtų aspektų, reikšmingą įtaką ikiteisminio tyrimo pareigūnų poreikiui ir ikiteisminio tyrimo trukmei turi baudžiamojo proceso teisinio reguliavimo netobulumas ir tai, kad jis nebeatitinka nūdienos realijų, kai vis dar siekiama išsamiai fiksuoti, dokumentuoti ir pan., nepriklausomai nuo surinktos informacijos reikšmės. Pagal galiojantį baudžiamojo proceso įstatymą būtina atlikti daugumą proceso veiksmų net ir nesudėtingų nusikalstamų veikų atvejais, nes baudžiamojo proceso nuostatos iš esmės įpareigoja visas nusikalstamas veikas tirti vienoda apimtimi. Dėl to reikia daugiau ikiteisminio tyrimo pareigūnų, nukenčia kokybiniai ikiteisminio tyrimo rodikliai, nepakankamai įvertinami spartūs naujų technologijų pokyčiai, kurie galėtų būti pritaikomi optimizuojant baudžiamąjį procesą.

Siekiant spręsti pirmiau nurodytą baudžiamojo proceso problematiką, apimančią optimalų žmogiškųjų išteklių panaudojimą ikiteisminiams tyrimams atlikti, Vyriausybė Seimui yra pateikusi Baudžiamojo proceso kodekso 8¹, 8², 30, 62, 63, 64, 65, 70, 73, 74, 75, 100, 125, 130, 139, 140, 152, 160¹, 168, 176, 178, 183, 188, 192, 210, 214, 220, 225, 229¹, 233, 237, 240, 246, 263, 265, 269, 271, 273, 277, 290, 291, 293, 299, 302, 304, 313, 318, 319, 323, 324, 336, 362¹, 364, 372, 373, 374², 377, 378, 379, 380, 398, 418, 419, 420, 421, 422, 425, 427, 432, 433, 436, 439, 447 ir 459 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 163¹ ir 273¹ straipsniais įstatymo projektą Nr. XIVP-4135. Šiuo metu rengiama Vyriausybės išvada dėl nurodyto projekto ir artimiausiu metu ji bus teikiama Seimui.

8. Atkreiptinas dėmesys, kad šiuo metu yra pradėti asignavimų valdytojų ir Finansų ministerijos susitikimai dėl papildomų biudžeto asignavimų, formuojant 2026–2028 m. biudžeto projektus, per kuriuos yra pateikiami ir preliminariai įvertinami asignavimų valdytojų ir ikiteisminio tyrimo įstaigų pasiūlymai dėl papildomų poreikių, siekiant efektyviau atlikti funkcijas.

9. Patikiname, kad Vyriausybės lygmeniu į Komiteto protokolo pasiūlymus bus nuolat atsižvelgiama vertinant ir analizuojant atitinkamų ministerijų ir ikiteisminio tyrimo įstaigų poreikius ir užtikrinant jų patenkinimą pagal valstybės finansines galimybes.

Vyriausybės kancleris

Laimonas Rudys

Artūras Norkevičius, tel. +37052098922; +37066842048, el. p. arturas.norkevicius@lr.lt